

Esti Budapest

1954 DEC 30

TIZ SZABAD ESZTENDŐ

(Felszabadulási pályázat)

244

Együtt indultunk a Váci úton előre

Zimankós tél volt 1944-ben. A hó csikorgott az emberek lába alatt. Városunk külső képe alaposan megváltozott néhány hónap alatt. A lebombázott házak üszkös falai sötét emlékeztetőként meredtek a borús ég felé.

A „nemzetvezető” és brigantijai aranykorukat éltek. Dühöngött a terror, a rablások és a gyilkosságok napirenden voltak. Az egyik decemberi reggelén a nyilasok összeszedték a lakótömb munkabíró férfiain — köztük engem is — s lapátokkal felszerelve útnak indítottak Rákospalota határa felé.

Rákospalota határában egy hadapródörmester vett át bennünket, s dicstelen jelzők kíséretében a pokolba küldte „diszkíséretünket” — ezzel jelezve véleményét az operettruhába öltöztetett pojácaikról. Ezután felénk fordult, s így szólt:

— Emberek! A német és magyar hadvezetőség úgy döntött, hogy itt, Palota határában tankcsapdát állítat és elzárja a bolsevista páncélosok útját!

Beszéde befejeztével beosztott minket a munkára, de a munka bizony sehogyan sem haladt. A hadapródörmester azonban találékony ember volt, mert egyszer csak ott termett mellettünk, s ránk szólt:

— Emberek! (Úgy látszik, ez volt a kedvenc megszólítása.) Ha végeznek a maguk munkaszakaszával, akkor máris hazamehetnek — mondta, s ezzel tovább ment.

A blöff bevált. Olyan buzgón dolgoztunk, hogy csurgott rólunk a verejték, pedig december volt. 11 órakor készen is lettünk, jelentettük a hadapródörmesternek, hogy megyünk haza. Ő kackiás bajszát megpödörve, ránk ordított:

— Mennek ám a fészkes fenébe! Jöjjenek utánam!

Nem tudtunk mást tenni, követtük. A hosszán kigyózó embersor végére vezetett bennünket.

— Itt folytassák a munkát! — szólt, s dőlősen tovalejött.

Kis idő múltán ismét megjelent, s órájára nézve megjegyezte:

— Jó lesz sietni, emberek, mert 2 órakor az orosz túzérég löni kezdi ezt a frontszakaszt — jóformán alig fejezte be szavait, amikor megszólaltak a szovjet hadsereg aknavetői...

A fasiszták tűzbe küldték a polgári lakosságot, folyt a vér, de a 6 kilométeres tankcsapdának semmi gyakorlati haszna nem volt, mert a szovjet páncélosok a kikövezett Váci úton értek be.

★

Január 10. Az ég szürke boltozatáról hullott a hó, télt, kövér pelyhekben. Kenyerért álltam sorban Megyeren. Voltak rajtam kívül még vagy négyszázan. Mindenki a háborúról beszélgetett, s arról, hogy hol tarthatnak az orosz csapatok. Ilyesfajta eszmecserék közepette vártuk, hogy ránk kerüljön a sor, midőn izgatott morajlás futott végig a sorokon:

— A megyeri csárdánál vannak!

A sor megbomlott, az emberek szétszaladtak. Volt, aki hazarohant, volt, aki kíváncsian megindult a megyeri csárda felé. Én ezekkel tartottam, s a 19 éves fiatalember túlfutott kíváncsiságával elsőként szaladtam a Váci út felé.

Kipirulva értem a megyeri csárdához. A sűrű hófelhőt nehezen tudta áttörni a szemem, s csak egy-két perc múlva láttam két-háromszáz méter távolságban mozgó fehér pontokat. Figyeltem. A szovjet harcosságok fehér lepelbe voltak burkolva, s kitűnően alkalmazkodtak a terephez. Egy perc — mellettem voltak.

— Vengerszki? — kérdezte az egyik, magas szovjet katona.

Bólintottam. Közben tetőtől-talpig méregettem őket. Hát ezek lennének a félelmetes emberek? De nem értem rá sokáig gondolkodni, mert az egyik szovjet katona egy kenyert nyújtott felém:

— Hleb!

Együtt indultunk a Váci úton előre. Mire az Egyesült Izzó kapuja elé értünk, furcsa meglepő helyzet tárult a szemünk elé.

Egy 40 év körüli rikkancs állt a kapu előtt, s harsány hangon árulta a reggeli *Új Magyar-ságot*:

— Tönkrevertük a bolsevistákat Vácán! Csapataink ellentámadásba mentek át! Menekülnek a bolsevikok!

Rikácsolva rezgett a levegőben a szennyes hazugságok áradata s közben ezzel mit sem törődve Pest felé nyomult előre a szovjet hadsereg.

Waszátka Béla